

Slututvärdering av projektet

Lärares och lärarstudenters förstärkta professionsutveckling

Anna-Lova Olsson

Lektor i pedagogik med uppdrag att samordna VFU

Anna-lova.olsson@oru.se

- Projekttid: September 2023 till och med juni 2026
- Projektledare: Anna-Lova Olsson och Karin Rudsberg
- Samarbete med Hallsbergs kommun och Sydnärkes utbildningsförbund
- Bakgrund: *Förordning om utbildning till lärare och förskollärare (2021:1335)* och *Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning* SOU 2024:81

Lärarutbildningen vid Örebro universitet håller hög kvalitet och har ett tydligt fokus på studentens professionsutveckling genom ett nära samarbete med förskolans och skolans verksamheter. VFU och forskningsbaserat lärande fungerar som väl utvecklade nav för samverkan för studenter professionsutveckling.

Resultat

- Fortsättningskurs Handledarutbildningen (PE018A) och uppstart av nätverk för VFU-handledare
- Grundkurs Handledarutbildning förlagd i Hallsbergs kommun
- VFU-portalen och VFU-portföljen
- Samverkansområden VFU (pågående arbete)
- Forskningsbaserat lärande (FBL) och verksamhetsnära VFU-uppgifter (pågående arbete)

Verksamhetsnära självständiga arbeten

Syfte

... att stärka samverkan mellan universitet och verksamheten genom studenters självständiga arbeten (SA).

Denna samverkan syftar till att

- i) ge studenterna möjlighet att skriva sina arbeten med utgångspunkt i frågor och områden som kan bidra med kunskaper med relevans för praktiken, och
- ii) att verksamma lärare och förskollärare ges möjlighet att fördjupa sina kunskaper inom ämnesområden utifrån de behov som identifierats i verksamheten.

Praktiknära självständiga arbeten i samverkan med förskole- och skolverksamheten

Två huvudtyper:

Kunskapsutvecklande SA: systematiska litteraturstudier utifrån frågor som initieras av verksamheten och som bedöms komma verksamheten till nytta.

Utvecklingsinriktade SA: studier som genomförs i klassrummet/förskolan.

- Studier av ordinarie undervisning och verksamhet som bidrar till att identifiera kritiska aspekter, och ge förslag på hur undervisningen och verksamheten kan utvecklas.
- Studier av aktiviteter som studenter och lärare i förskola/skola gemensamt planerar och genomför utifrån en idé om hur undervisningen och verksamheten kan utvecklas. Det kan exempelvis röra sig om att testa olika undervisningsupplägg och metoder eller genomföra ändringar i rutiner.

Grundlära­r­ar­pro­gram­met

- Fyra uppsatser med olika ansatser
 - Tidigarelägg och vidareutveckla matchningsprocessen
 - Tydliga kontaktpersoner i verksamheten och på campus
 - Vikten av att implementera FBL i VFU-, och ämnesprogressioner!
-
- Stödmaterial och rutiner för studenter har arbetats fram

Trepartssamtal i VFU 2,3,4 i FL och GL

- Försöksverksamhet vt 25, ht 25 och vt 26 på FL och GL.
- Strukturerat samtal mellan student, VFU-handledare och besökande universitetslärare
- Samtalet utgår från studentens professionsutveckling i relation till *Fyra kompetensområden för lärarutbildning* och knyter an till mål, innehåll och genomförande inom aktuell VFU-period.

Studentens professionsutveckling i fokus

Det har varit lärorikt [...] att få gå på djupet över sin egna kompetens har varit en möjlighet att förbättra sina färdigheter och kompetenser som förskollärare (Student vt 25)

Svårt att se hur detta ska utveckla mig som pedagog. Behövs enligt mig ett annat sätt att se på utveckling och utvecklingsbehov (student vt 25)

Fokus på de fyra kompetensområdena gör att samtalet täcker in sådant som annars troligen inte skulle komma upp och kopplingen till deras professionsutveckling blir mycket tydlig (Besökande universitetslärare vt 25)

Förutsättningar för kvalitet i samtalen

De förutsättningar som getts studenter och handledare i form av introduktioner och material tycks generellt sett varit tillräckliga.

Enstaka handledare menar att det orsakat viss stress att det varit svårt att komma överens om en tid som fungerar för alla parter eller att de tilldelats en tid för samtalet som de inte kunnat ändra.

Ökad samverkan?

Jag uppskattar särskilt att samtalet blir mer heltäckande när både verksamheten och utbildningsanordnaren deltar, vilket gör att vi snabbt kan få en gemensam bild av situationen. (Handledare ht 25)

Samtalet gav mig en bekräftelse på att vi har en samsyn gällande verksamhetens förväntningar. (Handledare ht 25)

- Ökad samverkan mellan universitetslärare och VFU-handledare men minskad samverkan VFU-handledare emellan (pga att handledarseminariet tagits bort)

Jag tycker, för egen del, att samtalen varit väldigt givande, dels för att samtalen kommit på djupet betydligt mer än samtal i t.ex. seminarieform, studenten har fått/tagit plats, synliggjorts och kommit till tals på ett annat sätt än vad som är möjligt i samtal med 16 st i samma rum, och som utvärdering i kursen som helhet. Så mycket information om vad studenterna faktiskt fått med sig från vår kurs har jag inte fått med mig sammantaget från 10 års kursvärderingar. Det har också varit oerhört givande, och roligt, att få samtala med både studenter och handledare om undervisning utan krav på bedömning. (Besökande universitetslärare i mail vt 25)

Vidare utveckling

Hur upprätthåller vi projektets arbetet i ordinarie verksamhet?

Boundary objects (Leigh Star & Griesemer, (1989)

VFU, FBL, kompetensområden...

Länkar

Projektets hemsida:

<https://www.oru.se/utbildning/lararutbildning/utvecklingsprojekt-inom-lararutbildningen/larares-och-lararstudenters-forstarkta-professionsutveckling/>
(Ej uppdaterad men slutrapporter kommer publiceras här)

Forskningsbaserat lärande:

<https://www.oru.se/utbildning/lararutbildning/lararstudent/fbl/>

Kompetensområden för ämneslärarutbildningen: Finns i VFU-portföljen (enskild kurs) eller ges genom att maila anders.hallman@oru.se

VFU-nätverk för handledare 19 okt kl. 15.15 -17.00

- *Hur kan observation av studenter stärka VFU-handledningen?*
- Caroline Nagy, fil. lic. i pedagogiskt arbete och pedagogisk utvecklare vid Göteborgs universitet.
- Hon berättar om hur observation kan användas som verktyg för att synliggöra professionsutveckling, fördjupa reflektion och stärka kvalitet i VFU-handledning.
- Fika, föreläsning, erfarenhetsutbyte och kollegiala samtal i mindre grupper
- Anmälan senast 12 okt!
- Länk till info och anmälan: <https://www.oru.se/utbildning/lararutbildning/vfu/portal-for-vfu-natverket/aktivitetskalender-for-vfu-natverket/observation-i-VFU-handledning/>